

тейска биографичност. Те са можели да се разрешат донякъде и под някакво прикритие, по някакъв – кога странен и неопознат, кога болезнено опознат и възприет – начин (и форма) във фило- и онто-генетичното движение на ромите в териториите на социалното пространство.

Да бъдеш и да не бъдеш това, което си, в едно и също време е невероятна и специфична етнична характеристика на ромите, която другаде, в пределите на други етнични съзнания и самосъзнания, не би се открила. Да бъдеш нещо повече от циганин, като паралелно с това си оставащ и дори ставаш още по циганин – това е такава своеобразна житейска дилема, която едва ли би могла да характеризира страдалната разпокъсаност и двойственост на етничното съзнание и самосъзнание на лица, произхождащи или принадлежащи към други (неромски) етнични общности.

Да не признаваш истинските си етнични събратя за такива, да се разграничаваш, дистанцираш, отчуждаваш от тях, да виждаш единствено и най-вече само в себе си концентрирана по лъчезарен начин цялата щедрост и красота, добродетелност и правдивост за естеството на етничното цяло, т. е. за тоталността на циганското – това са черти, които в етничния портрет на други общности не биха се открили.

Да се отказваш от обективния си етничен произход и същевременно безкрайно и самоотвержено да отстояваш откоleshни традиции и житейски трафарети, които са типично и безостатъчно ромски по произход, характер и функционална натовареност; да приемаш дълбоко в гъбините на душата си, че вече си нещо друго като етнична осъзнатост и едновременно с това житейският ти огън непрестанно да се поддържа и разпалва с онова, което е типично циганско – това са все белези на характерната ромска амбивалентност на съзнанието, самосъзнанието и поведенската изява.

Амбивалентността на циганското съзнание и самосъзнание, на душевността, културата и битността в пределите на социалното пространство и време има своите обективни и субективни причини, условия, предпоставки, механизми на провокиране и реализация. Тя е органично свързана с дискретен или релефно откроен разлом и раз-